

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-317 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-23/436-134
Karar Tarihi : 14.04.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Erdem AYGÜN, Yalçın YALÇIN

C. BAŞVURUDA : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.
BULUNAN

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

20 - GlaxoSmithKline İlaçları San. ve Tic. A.Ş.
Büyükdere Cad. Telpa Plaza No: 195 K:4 Levent/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: GlaxoSmithKline İlaçları San. ve Tic. A.Ş.'nin, "Alli" markalı zayıflama ürününü alan müşterilerine kendi markası olan "Corega" diş protez yapıştırıcı kreminden 4 adet vermesi nedeniyle diş protez bakım kremi piyasasındaki rakiplerini piyasadan dışlamaya çalıştığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

30 - GlaxoSmithKline İlaçları San. ve Tic. A.Ş.'nin (GSK) "Corega" markası ile diş protez yapıştırıcı kremi nihai tüketiciye ulaştırdığı ve bu piyasada %(.....) pazar payı ile hakim durumda olduğu,
- GSK'nın ayrıca "Alli" marka zayıflama ürünü de ürettiği, "Alli" alanlara "Corega" kreminden 4 adet hediye ettiği ve kampanya adı altında farklı ürünleri bağladığı,
- GSK'nın eczanelere bedelsiz krem vermesi nedeniyle diş protez yapıştırıcı kremi piyasasında rekabetin bozulduğu
iddia edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 24.12.2010 tarih ve 9610 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 13.1.2011 tarih ve 2010-2-317/İİ-11-359.EA sayılı İlk İnceleme Raporu, 27.1.2011 tarih ve 11-06 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme ve taraftan istenen bilgilerin 28.3.2011 tarih ve 2339 sayı ile Kurum kayıtlarına intikali sonucunda düzenlenen 06.04.2011 tarih ve 2010-2-317/ÖA-11-359.EA sayılı Önaraştırma Raporu 08.04.2011 tarih ve REK.0.06.00.00-110.02.02/187 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-23 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazarlar

50 Başvuru konusunun esas olarak, bir piyasada hakim durumda olduğu iddia edilen bir teşebbüsün farklı ürünleri bağlayarak satması yoluyla rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırması ve hakim durumunu kötüye kullanması iddialarına dayandığı görülmüş, bu çerçevede ilgili pazarlar tespit edilmiştir.

I.1.1. İlgili Ürün Pazarları

Başvuruya konu olan ve GSK'nın birlikte sattığı öne sürülen ürünler; zayıflama ürünü olan "Alli" ve diş protez yapıştırıcı kremi olan "Corega"dır.

I.1.1.1.Alli

60 Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından ara ürün statüsünde zayıflamaya destek tedavi olarak eczanelerde satılmak üzere izin verilen Alli, ABD'de ve AB'de eczanelerde reçetesiz ve tezgah üstünde satılabilmektedir. Diğer bir ifadeyle, Alli zayıflamaya destek amacıyla satılan ve reçetesiz alınabilen bir üründür. Türkiye'de ilaç olarak değerlendirilmeyen Alli, tek başına zayıflamayı sağlamamakta, diyet ve egzersiz ile birlikte kilo vermeye yardımcı olmaktadır.

Bilindiği gibi, zayıflamaya yönelik olarak çok çeşitli tedaviler uygulanmaktadır. İlaç niteliğinde olan ve reçete ile satılan "Xenical" başta olmak üzere, çeşitli haplar, çaylar ve diyet ürünleri zayıflamaya yardımcı olarak kullanılabilir.

70 Alli'nin dahil olduğu ilgili ürün pazarının belirlenmesinde hem talep hem de arz yapısına bakmakta fayda bulunmaktadır. Alli'yi talep edenler açısından bakıldığında zayıflamaya destek olan ürünlerin birbirlerini ikame edebildiği görülmektedir. Zira Alli de dahil olmak üzere zayıflamaya destek olan ürünlerin hiçbirisi tek başına zayıflamayı sağlamamaktadır. Bu nedenle, talep edenler açısından kilo vermek amacıyla alınan tüm ürünler birbirlerini ikame edebilir nitelikte olabilir. Hatta zayıflama çayları gibi diyet içecekler, yiyecekler ve egzersiz aletleri gibi ürünler dahi birbirlerini ikame edebilir. Ancak, zayıflamayı isteyen kişiler kendi içinde farklılaşabilmektedir. Bazıları daha iyi görünmek amacıyla küçük kilo artışlarında dahi zayıflamayı isterken, bazıları ise sağlık sorunlarını gidermek için hekim ya da diyetisyen kontrolünde kilo vermeye çalışmaktadır. Bu nedenle spor salonlarını kullanan kişilerle hekim ya da diyetisyen kontrolünde ilaç ya da ilaç olmayan ürünleri kullanarak zayıflamaya çalışan kişilerin talepleri farklılaşabilmektedir. Bu çerçevede, kilo vermeye yardımcı tedavi ürünleri sayılabilecek reçeteli ya da reçetesiz satılan ürünler ile zayıflama çayları, egzersiz aletleri ve zayıflamaya destek olan eşofmanlar gibi giyecekler arasında ayrıma gidilebilmektedir.

80 Arz tarafından bakıldığında, Alli gibi ara ürün statüsünde olan ve eczanelerde reçetesiz satılabilen ürünleri üreten ilaç firmaları ile zayıflama çayları, egzersiz aletleri ya da eşofman üretenler arasında arz ikamesi bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, kimyasal maddeler kullanılarak üretilen zayıflamaya yardımcı tedavi ürünleri üreticileri ile diğer üreticiler arasında arz ikamesi bulunmamaktadır.

90 Bu kapsamda, Alli'nin dahil olduğu ilgili ürün pazarı, "zayıflamaya yardımcı tedavi ürünleri pazarı" olarak değerlendirilmiştir¹. Alli ve diğer benzer ürünler 42 ya da 84 kapsül gibi değişik kutularda satılabilmektedir.

¹ (.....TİCARİ SIR.....)

I.1.1.2.Corega

Corega, diş protezi bulunanlar için bakım amaçlı kullanılmaktadır. Diş protezlerinin temizlenmesi ve yapıştırılması için kullanılan bakım ürünleri farklılaşmaktadır. Zira iki grup ürünün kullanım amaçları değişmektedir. Temizlik amaçlı bakım ürünleri protezler üzerindeki lekeleri ve yemek artıklarını çıkarmaktadır. Yapıştırıcı ürünler ise protezin yerinden oynamamasını, protez ile diş eti arasına yiyecek parçası girmemesini ve ısırma gücünün azalmamasını sağlamaktadır. Bu yapıştırıcılar toz ve krem şeklinde olabilmektedir. Bu çerçevede “diş protezi yapıştırıcıları pazarı” diğer bir ilgili ürün pazarı olarak belirlenmiştir.

100

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya kapsamında incelenen ürünlerin ülkenin tamamında benzer koşullar altında satış ve dağıtımının yapıldığı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.2. Hakim Durum Değerlendirmesi

Dosya kapsamında yer alan iddia GSK'nın hakim durumunu kötüye kullanan faaliyetlerine ilişkindir. Bu nedenle öncelikle GSK'nın ilgili pazarlarda hakim durumda olup olmadığı tespitinin yapılması gerekmektedir. Öneri kapsamında raportörlerce yapılan yerinde incelemelerden elde edilen ve GSK'dan alınan bilgiler çerçevesinde ulaşılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

110

I.2.1. Zayıflamaya Yardımcı Tedavi Ürünleri Pazarı

İlgili pazara ilişkin bölümde belirtildiği üzere zayıflamaya yardımcı tedavi ürünleri hizmetleri pazarında ilaç ve ilaç olmayan ürünler bulunabilmektedir. İlaç olarak değerlendirilen Xenical'in yarı dozundan yapılan ancak ilaç olarak değerlendirilmeyen Alli'nin de dahil olduğu bu pazarda yer alan başlıca ürünlere ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1- Zayıflamaya Yardımcı Tedavi Ürünleri Hizmetleri Pazarındaki Ürünlere İlişkin Bilgiler

Ürün	Piyasaya Çıkış Tarihi	Satış Adedi (Ekim 2010- Şubat 2011)	Pazar Payı (%)
Xenical	Eylül 1999	(.....)	(.....)
Alli	Ekim 2010	(.....)	(.....)
Formula 7	Mayıs 2008	(.....)	(.....)
Solgar Chrom.Pic.	Ocak 2005	(.....)	(.....)
Solgar Maxi L-C	Ocak 2005	(.....)	(.....)
Summer 7 Keto	Nisan 2010	(.....)	(.....)
Apple Chromium	Kasım 2008	(.....)	(.....)
MRN Forline CLA	Şubat 2006	(.....)	(.....)
Activin-T	Mayıs 2009	(.....)	(.....)
Avicenna Form	-	(.....)	(.....)
Diğer	-	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

Tablodan anlaşılacağı üzere, Alli 2010 yılının Ekim ayında piyasaya sunulan yeni bir üründür. Bu ürün piyasaya hızlı giriş yapmış ve %(.....) piyasa payına sahip olmuştur. Ancak, hakim durum açısından değerlendirme yapıldığında;

120

- Alli'nin piyasaya henüz girmiş olması,
- Piyasa payının yaklaşık %(.....) olması,
- Piyasa liderinin yaklaşık %(.....) pazar payı ile başka bir ürün olması,

- İlgili piyasada 2008 yılı sonrasında yeni ürün girişlerinin çok olması,
- Piyasanın genişleme sürecinde olması

gibi unsurlar dikkate alınarak Alli'nin "zayıflamaya yardımcı tedavi ürünleri pazarı"nda hakim durumda olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.2.2. Diş Protezi Yapıştırıcıları Pazarı

Diş protezi yapıştırıcıları pazarına ilişkin bazı bilgiler aşağıdaki gibidir:

130 Tablo 2- Diş Protezi Yapıştırıcıları Pazarındaki Ürünlere İlişkin Bilgiler

Ürün	Piyasaya Çıkış Tarihi	Satış Adedi		Pazar Payı (%)	
		2009	2010-2011 Şubat	2009	2010-2011 Şubat
Corega	1989	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Protefix	2001	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Fittydent	2002	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)	100	100

Görüldüğü üzere, pazarda lider konumda bulunan Corega'nın son iki yıl içindeki piyasa payı yaklaşık %(.....). Halihazırda piyasada yer alan ürünler arasında en eski ürün konumunda olan Corega istikrarlı biçimde pazar liderliğini sürdürmektedir.

Bilindiği gibi, pazar payı hakim durum tespitinde önemli bir parametre olarak kullanılmaktadır. Zira pazar payı ilgili piyasada fiyat ve arz koşullarını etkileyebilecek ölçüde pazar gücüne işaret edebilmektedir. Ancak, pazar payı tek başına hakim durum tespiti için yeterli unsur değildir. Potansiyel rekabet, alıcı gücü, giriş engelleri gibi diğer unsurlar da hakim durum tespitinde önemli yer tutmaktadır.

140 Dosya konusu bakımından diş protezi yapıştırıcıları pazarında mevcut durumda pazar lideri olan Corega'nın hakim durumda olduğu varsayımı altında değerlendirme yapılmasının sonucu değiştirmeyeceğinden hareketle Corega'nın hakim durum tespitinin net olarak ortaya konulmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.2.3. Kötüye Kullanma Değerlendirmesi

Dosya konusu iddialara sebep olan kampanya Kasım ayında yapılmıştır. Bu kampanyaya göre bir adet "Alli standı" alan eczaneye dört adet Corega krem bedelsiz verilmiştir. Alli standı ise dört adet 84 kapsül Alli ile bir adet 42 kapsül Alli'den oluşmaktadır. Diğer bir ifadeyle toplam beş kutu Alli alan eczaneye dört adet Corega krem verilmiştir.

150 Alli standının tavsiye edilen satış fiyatı (.....)TL iken Corega kremin tavsiye edilen satış fiyatı (.....) TL'dir. Dolayısıyla (.....) TL'lik ürün alan eczaneye (.....) TL tutarında bedelsiz ürün verilmiştir.

Kampanya Aralık ayı başında şirket içi gözden geçirme sonrasında durdurulmuştur. Ancak, (.....) Ecza Deposu 8-31 Aralık tarihleri arasında kampanyaya devam etmiştir.

Tablo 3- Alli ve Corega'nın satış rakamları

Ürün	Ekim 2010	Kasım 2010	Aralık 2010	Ocak 2011	Şubat 2011
Alli	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Corega	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kampanyaya ilişkin diğer bazı bilgiler ise aşağıdaki gibidir;

- Kampanya süresince kampanya kapsamında satılan toplam Alli standı sayısı (.....), kutu sayısı ise (.....)'tir,

- 160
- Kampanya süresince bedelsiz verilen Corega kremi sayısı (.....)'dir,
  - Kampanya süresince toplam satılan Alli sayısı (.....)'dir,
  - Kampanya süresince satılan Corega krem sayısı ise (.....)'dur,
  - Kampanya nedeniyle bedelsiz verilen Corega krem miktarı, kampanya döneminde satılan toplam miktarın %(.....) oluşturmaktadır,
  - Kampanya süresince satılan Alli'nin yaklaşık üçte biri kampanya kapsamında satılmıştır,
  - Kampanyanın sona erdiği Ocak ve Şubat aylarında satılan toplam Alli miktarı kampanya dönemi olan Kasım ve Aralık ayında satılan toplam Alli miktarından fazladır.

170 Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, başvuruya konu olan kampanya neticesinde diş protezi yapıştırıcıları pazarında önemli bir değişiklik olmadığı anlaşılmaktadır. Zira kampanya döneminde yapılan satışların sadece %(.....) bir kısmı kampanya kapsamında verilen bedelsiz kremlerden oluşmaktadır. Ayrıca;

- Kampanyanın kısa dönem yapılmış olması,
- Kampanyanın piyasaya yeni girmiş olan² ve henüz çok düşük pazar payına sahip olan bir ürünün piyasaya tutunabilmesi amacıyla yapılmış olması,
- Kampanyanın etkisinin hem zayıflamaya yardımcı tedavi ürünler hem de diş protezi yapıştırıcıları pazarlarında çok sınırlı olması,
- Bedelsiz verilen Corega kremin bağlandığı ürün olan Alli'nin hakim durumda olmaması

180 hususları birlikte değerlendirildiğinde, GSK'nın diş protez yapıştırıcıları pazarında hakim durumda olsa dahi, GSK tarafından düzenlenen kampanyanın bir kötüye kullanma eylemi olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

190

---

² (.....TİCARİ SIR.....)